

Sak 4/2021 Vurdering av kvote for lisensfelling av jerv i 2021/2022

Saksutredning fra sekretariatet

Følgende dokumenter legges til grunn for saksframlegget:

- [Stortingsmeldingen «Rovvilt i norsk natur» \(st. meld. nr. 15 \(2003-2004\) og Innst. S. nr. 174 \(2003-2004\)\)](#)
- [«Rovviltforliket» - Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#)
- [Naturmangfoldloven \(2009\)](#)
- [Rovviltforskriften \(2005\)](#)
- [Forvaltningsplan for rovvilt i region 2 - Sør-Norge \(april 2017\)](#)
- [Rapporter fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt](#)
- Løpende registrering av jervekull i 2021 – se Rovdata: [Jervetelleren](#).

Sekretariatet konstaterer at roviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for lisensfelling av jerv og anbefaler i samråd med øvrige statsforvaltere at det åpnes for lisensfelling i 2021/2022. Ut fra rovviltforekomst, erfaringer med vandringsmønster, regelmessige opptreden av jerv i regionen og stort skadepotensiale, anbefales en kvote på inntil to dyr.

Saksopplysninger

Roviltnemndas oppgave

1. Ta stilling til om den har myndighet til å fatte vedtak (Rovviltforskriften § 7).
2. Vurdere kvote og vilkår for lisensfelling av jerv (Rovviltforskriften § 10 og kapittel II i naturmangfoldloven).

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for nemndas avgjørelse er Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b, jamfør § 77, og forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 4, 7 og 10.

Rovviltforskriften § 7 gir generelle bestemmelser om vedtak fattet av roviltnemnda, herunder om myndighet til å fatte vedtak. Nemnda har myndighet dersom bestanden av den enkelte art ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jamfør rovviltforskriften § 4. Vurderingen skal gjøres av nemnda for hver art basert på data fra det nasjonale

overvåkingsprogrammet for rovvilt (Rovdata). For rovviltregion 2 er det ikke fastsatt nasjonalt bestandsmål for jerv.

Forskriften § 10 gir Rovviltnemnda hjemmel til å fastsette kvote for lisensfelling, dersom vilkårene i § 7 er oppfylt og nemnda ellers mener situasjonen tilsier det. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles i regionen i perioden 10. september et år til og med 15. februar det neste år. Rovviltnemnda kan avgrense fellingsområder eller gi nærmere vilkår for gjennomføring av lisensfelling i samsvar med forvaltningsplanen.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og 12 skal ligge til grunn som en integrert del av beslutning om eventuell kvote, jmfør § 7. Også forvaltningsmålet for arter i § 5 skal trekkes inn i den skjønsmessige vurderingen. Det samme gjelder § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i § 11 anses ikke som relevant, fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Rovviltnemndas vedtak kan påklages til Klima- og miljødepartementet (KLD) innen tre uker fra vedtaket er gjort kjent.

Dersom Rovviltnemnda ikke åpner for lisensfelling (fastsetter kvote) vil dette ikke være et enkeltvedtak som kan påklages.

1. Om myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv

Sekretariatets vurdering

Rovviltforskriften § 10 gir hjemmel til å fastsette kvote for lisensfelling. Nemnda skal på vedtakstidspunktet ta stilling til om de har myndighet til å fatte slikt vedtak. Det er ikke fastsatt mål om yngling av jerv i regionen, og rovviltnemnda har følgelig myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling, jmfør rovviltforskriften § 7.

2. Vurdering av kvote for lisensfelling av jerv i 2021/2022

Grunnlag

Stortinget har bestemt at lisensfelling skal være det viktigste verktøyet for å regulere jervebestanden. Lisensfelling er ikke jakt, men felling motivert ut fra behovet for skadereduksjon ved å begrense artens vekst og/eller utbredelse. Lisensfelling av alle rovviltartene omfattes av grunneiers enerett og krever personlig lisens for å kunne delta.

Eventuelt vedtak om kvote for lisensfelling skal avgrense fellingsområder, bestemme antall dyr som kan felles, eventuell fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, samt gi eventuelt nærmere vilkår for gjennomføring av lisensfelling (i samsvar med regional forvaltningsplan for rovvilt). Fellingsperioden er angitt i rovviltforskriften, men dersom særlige forhold tilsier det kan Rovviltnemnda fastsette en kortere fellingsperiode.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke truer bestandens overlevelse og det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Kvoten kan fordeles på nærmere angitte områder eller fylker i regionen. Rovviltnemnda kan imidlertid

avstå fra å åpne for lisensfelling, eventuelt gjøre vedtak på et seinere tidspunkt dersom forutsetningene endres, men slik at tidsfrister i henhold til instruks overholdes.

Om lisensfelling av jerv i *Forvaltningsplan for rowilt i region 2 – Sør-Norge*, kapittel 7.4 heter det at:

- *Lisensfelling er aktuelt ved mer jevn forekomst, eventuelt som del av aktivitet i naboregioner. Det skal om nødvendig søkes samarbeid om eventuell lisensfelling (kvoter, geografisk avgrensning mm.) med tilgrensende region(-er) når det er sannsynlig med forekomst og opptreden på tvers av regionene.*

Videre framgår det av kapittel 7.7 (Generelle retningslinjer for forebyggende tiltak) blant annet at:

- *Lisensfelling skal vurderes årlig for alle artene med grunnlag i forekomst og skadeomfang sist beitesesong. Det skal åpnes for lisensfelling dersom det foreligger indikasjoner på forekomst og fortsatt tilstedeværelse ved vedtakstidspunkt.*
- *I vurderingen skal erfaringer med artens vandringsmønster og tidligere forekomst, og situasjonen i tilgrensende områder i naboregioner vektlegges. Det skal søkes samarbeid ved behov, f.eks. om sammenfallende arealavgrensning og eventuelt felles kvote.*

Bestandssituasjon og forekomst

NINA Rapport 1874 [Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2020](#) med seinere [oppdatering \(12.01.2021\)](#) gir siste oversikt over verifiserte jerveynglinger i Norge. I 2020 ble det registrert 63 kull med jervevalper. Dette er en økning på ett kull fra året før. Det er over det nasjonale bestandsmålet på 39 årlige kull. Basert på antall ungekull de tre siste årene tilsier dette en bestand på rundt 382 voksendyr i Norge. Etter vedtak av Miljødirektoratet ble det gjennomført uttak av ni av de 63 påviste jervekullene.

Tabell 1. Påviste ynglinger av jerv i Norge siste tre år. (Kilde: Rovdata/[NINA Rapport 1874](#) og [brev om endret status](#)).

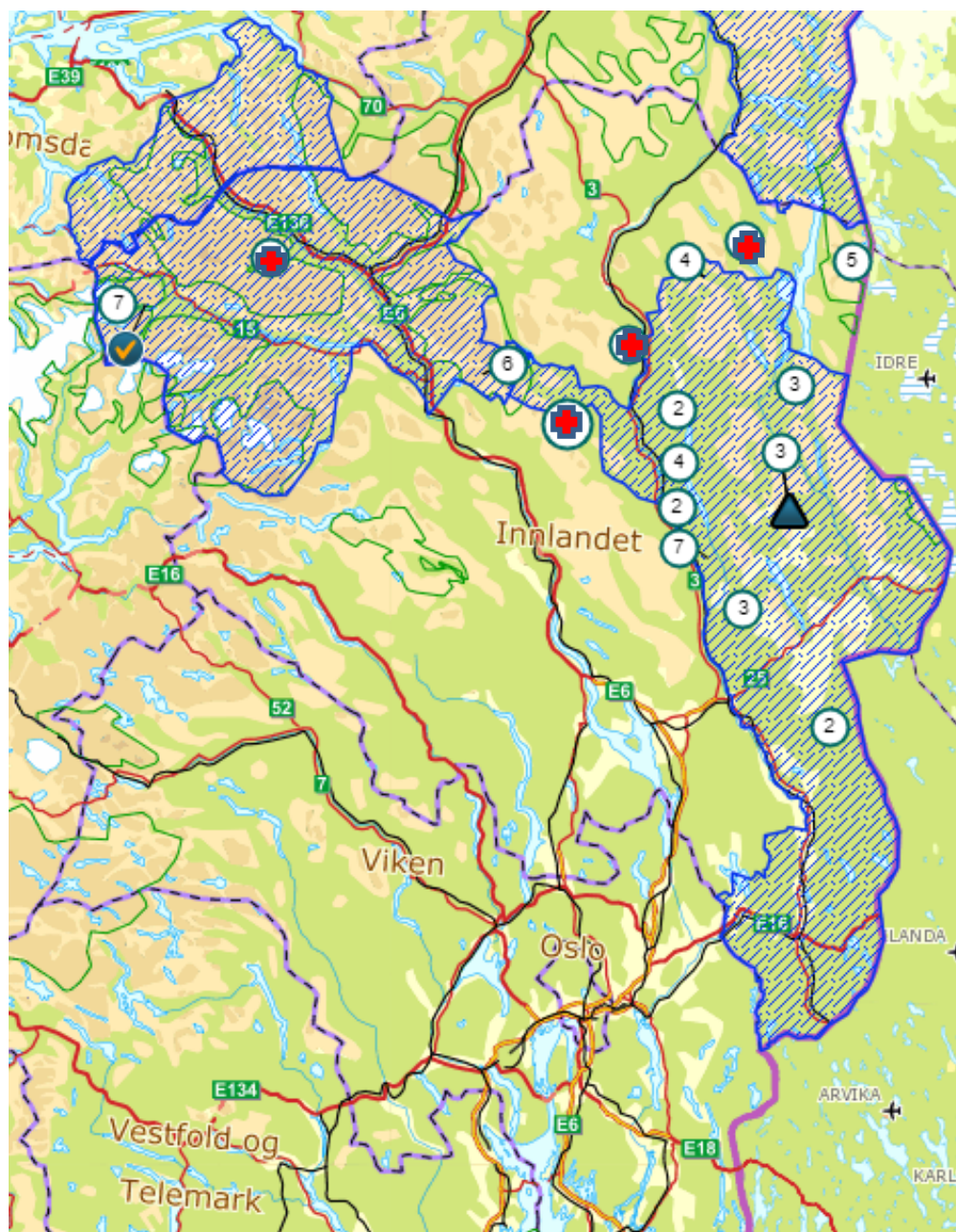
	2018	2019	2020
Overlevende ynglehi	55	53	54
Hiuttak	3	9	9

NINA Rapport 1956 [DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestandene 2020](#) angir antall påviste individer i Skandinavia fordelt mellom Norge og Sverige, og et bestandsestimat basert på fangst-gjenfangst. Fra totalt 2234 fungerende prøver ble det påvist 707 individer i Norge, Sverige og Finland i 2020. Tilsvarende tall vinteren året før var 744 påviste jerver fra 2440 prøver. Totalt var det 339 jerver som var registrert med en eller flere prøver i Norge i 2020, sammenlignet med 340 individer i 2019. Ingen er registrert i region 2.

Basert på fangst-gjenfangst av DNA ble bestanden av jerv i Norge og Sverige beregnet til 991 (941-1044) individer i 2020, hvorav 378 (356-400) individer i Norge. Det er høy presisjon på anslagene med relativt liten usikkerhet, noe som også gjelder på rowiltregionsnivå. I region 2 viser beregningen 2,4 individer (0-6). Bestandsestimatene overensstemmer svært godt med tilsvarende anslag etter kartleggingen av ynglehi. God overensstemmelse mellom to ulike metoder tyder på god oversikt over bestandsstørrelse og bestandsutvikling for jervebestanden i Skandinavia.

I år er det så langt registrert 37 jervekull nasjonalt (Rovdata/Jerveteller 6.5.2021), men ingen i region 2. Se kart i figur 2. Registreringssesongen er imidlertid ikke avsluttet. For siste oppdatering, se [jervetelleren](#). Per nå (6. mai) er det ifølge rovbasen foretatt fire hiuttak i

Innlandet (to i hver av rovviltregionene 3 og 5). Oppdatering om fellingsvedtak og status finnes på [Miljødirektoratets hjemmeside](#) og meldinger gis fortløpende på direktoratets [twitterkonto](#).

Figur 2. Påviste ynglinger av jerv i Sør-Norge i 2021. Rødt kors indikerer hiuttak. Skraverte områder angir yngleområdene vedtatt av de regionale rovviltnemndene. (Kilde: Rovbase 3.5.2021)

Jerv er påvist i og nær regionen gjennom sist vinter (oktober – april), sist i Agder (Bykle) i mars og april. Se kart i figur 3 på neste side. I januar ble det gjennom DNA påvist ei tispe i Bykle kommune (28.1) og i mars en hannjerv i samme kommune (16.3). Hannjerven var tidligere registrert i Etnedal og på Hadeland i perioden september 2020 - januar 2021.

Figur 3. Påviste observasjoner av jerv (vurdert som dokumentert eller antatt jerv av Statens naturoppsyn) i og nær rovviltregion 2 vinteren 2020/2021. (Kilde: Rovbase 6.5.2021)

I sist lisensfellingsperiode (10. september 2020 - 15. februar 2021) ble det til sammen felt eller belastet 74 jerver av en samlet kvote på 143. I region 2 var kvoten på to dyr, men ingen ble felt.

Tap av sau til jerv har i seinere tid vært beskjedent i rovviltregion 2 og det er ikke erstattet tap siden 2014. Skadepotensialet i regionen er imidlertid stort der de viktigste beiteområdene er knyttet til fjellregionen der jerven opptrer hyppigst. I tilgrensede områder i region 1 har det år om annet vært til dels betydelige tap til jerv (Rogaland 2016-2017 og Vestland (Hordaland) 2015-2017). I ettertid er det ikke påvist skader sør for Filefjell (E16).

Sekretariatets vurdering

Etter naturmangfoldloven er jerven fredet. Det er likevel mulig å felle jerv med hjemmel i naturmangfoldloven sine unntaksregler, jmfør § 18 første ledd bokstav b, blant annet for å hindre skade på husdyr. Det er likevel et generelt vilkår for felling at dette ikke skal være til skade for bestandens overlevelse og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

I Stortinget sitt rowiltforlik fra 2011 (Representantforslag 163 S, 2010-2011) er det grunnleggende prinsippet en todelt målsetting for rowiltforvaltningen der en vektlegger både rowiltbestandens overlevelse og å ivareta hensynet til levedyktige beitenæringer. Stortinget har ut fra dette fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige ynglinger av jerv, med delmål fordelt på fem av de åtte rowiltregionene. Det går videre fram av rowiltforliket at lisensfelling skal være det primære virkemiddelet for å regulere jervebestanden og at ekstraordinære uttak av ynglehi over tid bør reduseres til et minimum.

Kvotefor lisensfelling vil være et viktig skademotivert virkemiddel for å regulere utbredelsen og bidra til å hindre eventuell etablering i områder langt unna områder avsatt for yngling. Det er påvist jerv i rowiltregion 2 gjennom sist vinter. Jervens vandringspotensial er stort og erfaringer tilsier at det er stor sannsynlighet for at det regelmessig fortsatt vil være dyr i og i tilgrensende områder til rowiltregion 2. Erfaringsmessig har enkeltindivider – også yngling senest i 2018 (Suldal) - etablert seg i fjellområder felles med region 1. I beiteområder nær opp til region 2 har det vært til dels betydelige tap av sau til jerv tidligere år, seinest i 2017.

Bestandsmålet for jerv nasjonalt ble oppnådd i 2020. Årets registreringer er i tidlig fase, men sannsynligheten for at bestandsmålet også nåes i år er stor. Per i dag er det ikke fastsatt kvoter i alle regioner og samlet antall dyr i kvote for lisensfelling er ikke kjent. Sekretariatet anser likevel at et forsiktig uttak av inntil to jerver i region 2 ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet eller sikre bestandens overlevelse på lang sikt.

Ut fra føringer i rowiltforliket og regional forvaltningsplan, samt nåværende kunnskap om forekomst av jerv og skadepotensialet i regionen, anbefaler sekretariatet rowiltnemnda om å åpne for lisensfelling i 2021/2022. Det foreslås en kvote på inntil to jerver. Irregulær avgang (f.eks. påkjørsler) etter at eventuell kvote er vedtatt belastes kvoten, jmfør rowiltforskriften § 7 fjerde ledd.

Jerven har store aktivitetsområder og vi finner ikke grunnlag for å foreslå arealavgrensning. Vi anbefaler – som for tidligere år - at det åpnes for lisensfelling av jerv i hele regionen.

Oppsummering

Ut fra nasjonale føringer, regionens forvaltningsplan, kunnskap om forekomst og erfaringer med opptreden av jerv i regionen, potensialet for framtidige tap av sau og bestandssituasjonen for jerv i landet, anbefaler sekretariatet rowiltnemnda om å åpne for lisensfelling av jerv i sesongen 2021/2022. Sekretariatet anbefaler en kvote på to dyr basert på erfaringer og situasjonen per 6. mai. Et slikt uttak anses ikke å true bestandens overlevelse på lang sikt eller være til hinder for å nå nasjonale bestandsmål.

Forslag til vedtak

Rowiltnemnda i region 2 viser til den nasjonale målsettingen for rowilt i regionen. Det er ikke fastsatte mål om yngling av jerv i region 2. Rowiltnemnda anser følgelig å ha myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv etter rowiltforskriften § 10, jmfør §§ 4 bokstav b og 7.

Rowiltnemnda viser til naturmangfoldloven § 7. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige kunnskapen om jervens bestandsstatus og -utvikling, jmfør § 8 og rowiltforskriften § 3 siste ledd. Nemnda viser til sekretariatets faglige vurderinger om at den foreslåtte lisensfellingskvoten på to dyr ikke vil påføre bestanden irreversibel skade eller en for stor samlet belastning, jmfør § 10.

Forvaltningsplanen for rovvilt i regionen og føringene i rovviltforliket ligger til grunn for å iverksette lisensfelling, jamfør også rovviltforskriften §§ 1 og 6. Gjennom denne differensierte forvaltningen er hensynet til lokalisering i naturmangfoldloven § 12 vurdert. Rovviltnemnda anser ikke at §§ 9 og 11 er relevant i denne sammenheng.

Ut fra et behov for å avverge skade på husdyr, vedtas en kvote for lisensfelling i 2021/2022 på to jerver i rovviltregion 2 i fellingsperioden 10. september 2021 til og med 15. februar 2022, jamfør rovviltforskriften § 10 bokstav b. Fellingen anses ikke å være til hinder for å nå nasjonale bestandsmål eller true overlevelsen av bestanden på lang sikt, jamfør naturmangfoldloven § 5. Rovviltnemnda åpner for felling i hele regionen.

Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfellingen via statsforvalternes kvotetelefoner og registrere seg for varsling via statsforvalternes SMS-tjeneste.

Rovviltnemndas vedtak er fattet med hjemmel i §§ 18 og 77 i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold, jamfør §§ 4, 7 og 10 i forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt.

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Vedtak